

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XLVI):
 Confesiunea politice noastre din trecut și din viitor –
 O stea s'a cufundat în mare, E steaua unui neam robit ...

Adio! La încetarea „Tribunei”

O stea s'a cufundat în mare; / E steaua unui neam robit



Ioan Russu-Șirianu
 864, Șiria-Arad,
 909, București

**Era un far de mântuire,
 În luptă pavază ne-a fost,
 Tesaur, - care numai astăzi,
 Când l-am pierdut, îl știm: ce-a fost!**

**Tribuna
 Arad**



proprietar
 editor: **Aurel Popovici
 Barcianu**

**Omul când se naște,
 începe să moară**



**Vasile
 Goldiș**
 1862, Mocirla,
 azi V. Goldiș,
 Arad -
 d. 10 februarie
 1934, Arad



**Sever
 Bocu**
 1874,
 Șiștarovăț -
 1951, închisoarea
 Sighet

**omul poate să adune în trecerea lui ... și comori,
 pe care nici rugina nu le mistuie,
 nici judecătorii nedrepti nu sunt în stare să le înstrăineze**



**Vasile
 Lucaciu**
 1852, Apa,
 Comitatul
 Sătmar - 1922,
 Satu Mare

Continuăm reproducerea finalului editorialului „CĂTRĂ CETITORII NOȘTRI!” apărut în ultimul număr al Tribunei (nr. 70 din 16/29 aprilie 1903), fondate de Ioan Slavici, la Sibiu (în 1884): «Astăzi însă, când inima noastră plânge, ear' sufletul nostru înalță accente de protestare împotriva vrăjmașilor Dumnezeului etern al dreptății; astăzi, când publicăm ziarul nostru din urmă și când ne luăm cu durere adâncă rămas bun dela toți cetitorii, astăzi ne împlinim o datorie sfântă, declarând cu limbă de moarte în fața țerii și a tuturor prietenilor sinceri ai monarhiei noastre și ai dinastiei: 1. Că adevărul poligloției acestui stat, ideea autonomistă și tradiționala alipire cătră tron, principiile politice fundamentale reprezentate de ziarul nostru au fost pentru lupta noastră de 20 de ani totdeauna stelele conducătoare; 2. Că aceste principii loiale au fost cauza cea adevărată a suprimării organului nostru de cătră guvernul înscenător al prigoanei de teroare; 3. Că nu vom renunța nici-odată să proclamăm bărbătește aceleași principii în viitor – convinși că ele servesc deopotrivă și binele neamului nostru și interesele patriei noastre comune și ale monarhiei întregi. Autonomiști naționale și dinaști sinceri: **Eată confesiunea politice noastre din trecut și din viitor.** În acest semn am luptat noi, în el vor lupta în curând urmașii noștri! Sibiu, în 28 aprilie n. 1903. „Redacțiunea „TRIBUNEI”»

În același ultim număr al Tribunei de Sibiu apărea poezia «**Adio! La încetarea „Tribunei”:**

O stea s'a cufundat în mare; / E steaua unui neam robit,/ Care pe cercul Românimii/
Călăuzind, a strălucit./ Era un far de mântuire,/ În luptă pavăză ne-a fost,/ Tesaur, - care numai
astăzi,/ Când l-am pierdut, îl știm: ce-a fost!/ În drumul nost, peste prăpăste,/ Ea ne-a aprins în inimi
foc/ În bărbătând în neamul/ Însetoșat după noroc./ O stea s'a cufundat în mare;/ S'o plângem, că ne-
a fost tovarăș!/ Dar' să sperăm că steaua noastră/ Va răsări pe ceriuri earăși./ Va răsări, cu mult mai
mândră,/ Mai falnică de cum a fost,/ Cu foc mai mult, și cu mai multă/ Speranță'n viitorul nost./ O
stea s'a cufundat în mare,/ E steaua unui neam robit,/ Care pe ceriul Românimii/ Călăuzind, ne-a
strălucit ... / Sibiu, 1903 Aprilie 28 **V.E. Moldovan.** »

Ceea ce nu se explică în acest ultim număr, este concluzia pe care, mult mai târziu, în 1972, lt. Col. Paul Abrudan o sintetiza în lucrarea „*Pentru un monument lui Avram Iancu*”, «Pentru a porni bătălia decisivă împotriva „Tribunei”, autoritățile s-au folosit de împrejurarea că profesorul ploieștean T. Raica, a scris o suită de 11 articole, în care apăra cauza românilor transilvăneni, memoria marelui luptător pașoptist și susținea ideea ridicării unui monument ca semn de cinstire pentru eroul național Avram Iancu, articole pe care ziarul sibian le-a publicat în câteva numere la rând, pe prima pagină, în ultimele luni ale anului 1902. Publicarea acestor articole i-a atras „Tribunei” un nou proces de presă, care s-a judecat, în 6 februarie 1903, la Tribunalul din Cluj. Prin sentința instanței, George Mohan, redactorul responsabil al ziarului, a fost condamnat la un an și 3 luni de temniță, 11000 coroane amendă și plata cheltuielilor de judecată. O asemenea amendă încă nu se pomenise într-un proces de presă. Ba mai mult, redactorul responsabil a fost reținut pe loc și transportat la închisoare, procedeu nemaîntâlnit până atunci în Transilvania secolelor XIX și XX. „**Criza Tribunei**” (la finalul sec. XIX) a generat apariția publicației „**Tribuna Poporului**” - Arad, la 25 decembrie 1896/ 6 ianuarie 1897. La dispariția Tribunei sibiene, aceasta a luat numele de „**Tribuna**”, activismul politic fiind promovat de noua generație de ziariști și oameni de cultură, ei impunând radicalismul Tribunei arădane împotriva conducerii P.N.R.

Ambele publicații reflectau realitatea cotidiană, ardelenii declarându-se pasiviști și abținându-se să participe la alegeri, în timp ce românii din Banat și Ungaria își doreau o politică activistă, prin participarea la alegeri și la lucrările parlamentului din Budapesta. Ambele publicații cunoșteau activitatea parlamentului din Viena. Reproducem un articol apărut în Tribuna sibiană (nr. 6 din 12/25 ianuarie 1903): „**Felurimi**” «Un ziar german a cules câteva din expresiunile parlamentare ce se întrebunțează în timpurile acestea în Reichsrathul austriac: Stârv, împuticiune,/ Bețivan, alcoolic înveterat,/ Canalie,/ Pungaș/ Calomniator,/ Falit fraudulos,/ Candidat de spânzurătoare/ Cispcăn, dă-cu-barda-n lună, / Idiot,/ Slugă la Jidani, vândut Jidovilor,/ Crap, Pește, Tâmpit,/ Secătură păduchioasă, obrasnic,/ Asasin, Ucigaș,/ Spion, denunțător,/ Păzitor de boi, mojić,/ Hoț de cai galițian,/ Măgar la pătrat,/ Progenitură de tâlhar,/ Jidan porcesc,/ Dobitoc, arhi-dobitoc,/ Brută miserabilă,/ Obraz de palmuit, / Urlător de da, da,/ Pute-a ceapă,/ Picioare strâmbe,/ Pocitanie».

În articolul „**Politica tribuniștilor**” apărut în „Tribuna” de Arad nr. 5, din 3/17 ianuarie 1904, Ioan Slavici își expunea crezul: «„**Cu adevărat deșertăciune sunt toate, și viața e numai umbră și vis**” – așa se zice în cântarea noastră de înmormântare, și Marele Arhiereu Andreiu,

pătruns în ziua ridicării sale în scaun de simțământul acesta, și-a început cuvântarea păstorească cu vorbele „**Omul când se naște, începe să moară**”. Trec toate în lumea aceasta, intrând în ființă, toate apar și dispar, și întreaga sbuciumare omenească e ca visul unui somn, din care numai moartea ne deșteaptă. E cu toate aceste în viața omenească și o parte dăinuitoare. Ostănit cu inima curată și năzuind spre ceea ce e în natura lucrurilor să fie, omul poate să adune în trecerea lui prin lumea aceasta și comori, pe care nici rugina nu le mistuie, nici tâlharii nu pot să le răpească, nici judecătorii nedrepti nu sunt în stare să le înstrăineze. Diamandi Manole, Dr. Aurel Brote, Nicolae Cristea, Dr. Daniil Barceanu, Dr. Ioan Crișanu nu mai trăiesc azi în mijlocul nostru, dar felul lor de a simți și de a gândi determină și azi multe voințe și e peste puțină să ne gândim la „**Tribuna**” fără ca să ne aducem aminte de dînșii, care atât de mult și cu atât de curată inimă au ostănit și atâte jertfe au adus pentru înființarea și susținerea ei. Căci n’a fost „**Tribuna**” lor unealtă născocită de oameni doritori de a se impune, ca să fie ridicați în înalte pozițiuni sociale, ci organ de propagandă culturală, care însemnează o fasă luminoasă în desfășurarea vieții noastre naționale, și n’am fi azi ceea ce suntem, dacă n’ar fi fost „**Tribuna**”. Suflete duioase și pornite spre lucrare contemplativă, acești întemeietori ai „**Tribunei**” nu s’ar fi avântat nici odată în nesuferitul vârtej al luptelor politice, dacă n’ar fi fost cuprinși din ce în ce mai mult de sentimentul, că în regatul ungar lucrarea pacinică e peste puțină. Au ostănit, au adus jertfe, s’au expus, au înfruntat urgia celor stăpâniți de rele porniri numai ca să ajungă la asigurarea puținței de pacinică lucrare. Preocupați numai de interesele speciale ale poporului Maghiar, oamenii de stat ai Ungariei nesocotiau interesele de conservare ale statului ungar și forțând dezvoltarea elementului maghiar, abusau de puterea publică spre a face peste puțină dezvoltarea celorlalte elemente constitutive ale statului ungar (...)

Schimbarea tacticii politice a P.N.R. și adoptarea activismului politic în Transilvania (în 1905), prin participarea la activitatea parlamentului maghiar, s-a datorat „**Tribunei**” din Arad și activității grupării coagulate în jurul scriitorilor publiciști Ioan Russu Șirianu, Vasile Goldiș și dr. Vasile Lucaciu.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xlvi-confesiunea-politice-noastre-din-trecut-si-din-viitor-o-stea-sa-cufundat-in-mare-e-steaua-unui-neam-robit--139586.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, the Tribuna logo is displayed with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area features the article title "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XLVI): Confesiunea politice noastre din trecut și din viitor - O stea s'a cufundat în mare, E steaua unui neam robit ..." by Marius HALMAGHI. The article is dated 11.11.2018 22:40 and has 111 views and 0 comments. Social sharing options for Facebook, Twitter, and Email are visible, along with a search bar.